

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ برنشر اولنور

مندرجات

طوبقیو سرای هایونی	عبدالرحمن شرف
علمدار مصطفی پاشا حنندہ براق سوز	
بورکوج پاشا واولادینہ عائد براق کتابہ	خلیل ادہم
فوائد غزا . اون برنجی عصرده بزده حیات چندیانہ	نجیب عاصم
ضربخانہ نک احوال داخلہ سی	موسی کاظم
« صیغین دونما » حربی اوژرینہ بعض وثیقہ لر	صفوت
روم سلجوقی دولتک انقراضیلہ تشکل ایدن طوائف ملوک . احمد توحید	
احتساب آغانی	محمد غالب
تفرقہ : تاریخ سلطان محمد ثانی . مؤلفی قرینو وولوس . مترجمی قارولیدی .	

فیثانی ہ غروش

مرجمی — باب عالی تاریخ عثمانی انجمنی

استانبول

مطبعہ عثمانیہ

طبعیت مشہور

۱۳۲۹

يورکوج پاشا واولادينه عائد برقاچ کتابه

بيک اوچيوز بيکرمی ایکی سنه سنده سيواس ولايتده اجرا ايتديکم سياحت ائسانده دولت عثمانیه زمانه عائد اوله رق دفتریمه قيد ایلش اولدیم برچوق محکوکات میاننده سلطان مراد خان ثانی دورینک اعظم رجاندن اولان لالا يورکوج پاشا ایله عائله سنه دائر برقاچ کتابه دخی بولديغندن بعض ایضاحات تاریخیه علاوه سیله بونلرک بروجه آتی نثری مناسب کوریلدی. اوقاف هایون نظارتی عربی مترجمی آماسیه لی حسام الدین حسین افندی بوبابده عاجز لرینه برخیلی معلومات مفیده ویرمش اولدقلرندن کندوسنه بوراده عرض تشکر ایدرم [۱].

— ۱ —

آماسیه ده يورکوج پاشا جامع شریفی قبوسی بالاسنده کی اوج سطر کتابه :

۱) هوالباقی انشا هذه العماره [۲] المبارکة المنسوبة الى الفقراء
والمساكين في ايام دولة السلطان الاعظم ۲) والحقان المعظم غياث الدنيا

[۱] معلومات مذکوره صره سی کلدیکجه نوظلرده حسین افندی تامه اوله رق کوستر بلندر .

[۲] « العماره » تعبری مطلق بوکون بزده جاری اولدینی کی فترابه بک ویریلن محل یعنی عمارت معنا سنه کلک لازم اولیوب بالمکس کتابه لرده علی العموم ابیه ومؤسسات مقدسه معنا سنده اوله رق قوللانیلور . فقط بوکتابه ده مذکور کلله « المنسوبة الى الفقراء والمساكين » سوزلری تعقیب ایتدیکندن بو جامع شریف ایله برابر واقفک مدرسه و خاتقاه ومثملات سائره سی دخی اولدیغنه دلالت ایدر . مصطفی بک ایلروده کی درت نومرولی کتابه سی ایسه طوغریدن طوغری به بر خاتقاه قبوسی بالاسنده در .

والدين ابو الفتح السلطان مراد خان بن المرحوم محمد المشهر بابن عثمان
خلدالله (٣) سلطان الامير الكبير والوزير الخطير جلال الدولة والدين
بوركوج باشا ابن عبدالله الاتابكي في غرة شهر محرم سنة اربع وثلثين
وثمما نماية

- ٢ -

جامع مذكورك صوك جماعت محلنده بوركوج باشانك قبرى كتابهسى:
(١) ارتحل من العالم الصور والانوار (٢) الى هاج الضياء والانوار
الامير (٣) الكبير منشى الخيرات والمبرات بانى ... (٤) جلال الدنيا والدين
نورالله (٥) بوركوج باشا ابن عبدالله (٦) الاتابك طاب ثره (٧) وجعل الجنة
ثوه فى اواخره (٨) ذى الحجية سنة خمس واربعين وثمانماية
بوقبرك ياننده ايكي من اردها وارايسده كتابه لرينى ضبط ايده ممشدم.
بونلردن برى بوركوج باشانك ٨٤٤ ده وفات ايدين اوغلى يونس بك
وديكري دنخى بوركوج باشا كريمهسى خواندى خاتونك ايمش [١].

- ٣ -

آماسيه نازلى بائجهده برتربه دروننده [٢] بوركوج باشا كريمهسى
ستى نك قبرى كتابهسى:
هذه تربة | المصومة ستى | بنت الامير الكبير | بوركوج باشا | نور
مرقدها | فى غرة شعبان | سنة خمس وعشرون | وثمانماية

- ٤ -

آماسيه ملحق حوضده خراب برعمارتك مدخلى بالاسنده كى كتابه :
امر بانشاء هذه العمارة المباركة المنسوبة الى الفقراء والمساكين | فى ايام
دولة السلطان اعظم و [الخاقان المعظم ابو] الفتح سلطان مراد بن محمد

[١] حين افنديك افاده سيدر .

[٢] بوراده بوركوج باشانك براوغلى دنخى مدفون ايمش . بالاده كى ستى نك
قبرى ياننده بولان قبرى كتابه سنده اسنى كوره مدم .

خان المشہر بابن | عثمان خلد اللہ سلطانیہ و اوضح علی العالمین برہانہ
الامیر الکبیر مصطفیٰ بن الوزير الخطیر جلال الملة | والدين يوركوج پاشا
الاتابك احسن الله عاقبتہ [بورادہ برقاچ کلہ بوزوقدر] سۃ ثلث و ثلثین
و ثمانیۃ من | حجرۃ خیر البریۃ علیہ افضل التحیۃ

بالادہ کی کتابہ لر آماشیہ و حوالیہ سندہ کثرتہ موجود اولان سلجوقی
کتابہ لرینک اسلوبندہ قلمہ آلمشدر . تاریخ لریمزده دائماً پاشانک اسمی
(یورکوج) املاسلہ یازیلقدہ ایسہدہ (یورکوج) صورتیلہ یازیلقی لازم
کلدیکی کتابہ لر دن مستبان اولیور ^[۱] . اسمک اولندہ (جلال الدولہ
والدين) و (جلال الدنيا والدين) و (جلال الملة والدين) یازیلی اولمہ سنند
پاشانک تمام اسمی (جلال الدين يوركوج) اولدینی اکلاشلور . مشارالیهک
موقعی نہ بیوک و نہ مهم اولدینقی دہ (الامیر الکبیر والوزير الخطیر) سوزلری
واسدن صکرہ محرر اولان (الاتابکی) و (الاتابک) عنوانی اشعار ایدر .
بونلرہپ سلجوقی کتابہ لرینی تقلیداً قوللانلمشدر . سلجوقی
کتابہ لرندہ یاہ نسی ایلہ (الاتابکی) یازیلدینی حالده اوذاتک بر اتابک
منسوب یاخود طوغریدن طوغری بہ اتک ممالیکندن اولدینقہ دلالت
ایدر . بو عنوان صلاح الدین ابوبی واسطہ یلہ مصرہ دخی کچوب اورادہ
کثرتہ استمال اولمشدر ^[۲] . سلجوقیلردہ ایسہ امرأ مرتبہ نہ صعود

[۱] منجم باشی ، بورکلوجہ کہ بر روایتہ اسمی یورکوج در ، دیور ،
جلد ۳ ، صفیہ ۳۴۲ — ثریا افندی یورکوج اسمی بورکلوجہ دن مخفندر دیور ،
سجل عثمانی ، جلد ۴ ، صفیہ ۶۵۲

[۲] قونیہدہ علاالدین جامنک انشاسنہ نظارت ایدن آواز کندوسنہ الاتابکی
عنوانی و برمشدر . (اتابک) یاخود (اتابیک) اساساً (اتا) ایلہ (بک) دن
مرکب برکلہ اولوب بیوک بابامعنا کلور ایسہدہ حکمداران اوغللرینک صربی لرینہ
وسلجوقیلردہ امور دولت مدیر لرینہ علم اولمشدر ، احمد و فیک پاشا ، لہجہ —
پاوه دو قورینی ، لغات ترکیہ .

[۳] وان برکم ، عربجہ کتابہ لرہ دائر قورپوس ، برنجی قسم ، مصر ،

ايدن اتا بکلردن بمضيلری اعلان استقلال ايدرك الجزيره ده معلوم اولان
 متمدن اتا بکان حکومتلریخی تأسیس ایتیلردر. يورکوج پاشانك پدري نك اسمی
 عبدالله لولديفن دن کندوسنك کوله اولديقنه ذاهب اولنه بیلوردی . حال
 بوکه ایلروده کوريله جکی وجهله سلاله سی معروفدر . بالاده کی کتابه لرده
 كرك (الاتابكي) كرك (الاتابك) تعییرلری عین معنای افهام ایدوب
 پاشانك کندوسنی طوغریدن طوغری به براتابك اوله رق کوسترمك
 استدیكنه قناعت حاصل ایده بیلورز . فی الواقع سلطان مراد خان
 ناینك لالاسی بولمسی وبلاآخره خاقان مشارالیهك وزراسی صره سنه
 كچرك تاج التوارینجه مندرج اولدینی اوزره « رومیة صفری وارمینة
 كبری حكومه نامزد ، اولمی وزوجه سنك قز قرنداشی یکی خاتونی
 خاقان مشارالیه تزوج ایتدیكندن کندوسنه آروجه برخصویت دخی پیدا
 ایتی [۱] حیله يورکوج پاشا اتا بك عنواتی بحق آله بیلور ایدی .

يورکوج پاشانك ترجمه حالی مضبوط دکلدر . برچوق مشاهیریمز
 ایچون اولدینی کی بونی دخی متفرق تاریخ کتابلردن ووثائق سائردن
 جمع وتلفیق ایتك مجبوریتنده ز . مشارالیهك جدی آماسیه ده اتا بکیه
 مدرسه نك صاحی اولان اتا بك ناصرالدین احمد بن عمر نامنده برذات
 اولوب بونك اوغلی یاخود طورونی خیرالدین حضر بك وبونك اوغلی
 الیاس بك وبونك اوغلی ده عبدی ویاخود عبدالله بکدرکه بوده يورکوجك
 باباسیدر [۲] . خیرالله افندیك يورکوجك حرم هایوندن چراغ اولمشدر
 دېمنه نظرآبك کنج ایکن سرای هایونه آلمش اولدینی اکلایشیلور [۳] .
 بتون مورخلر پاشانك مراد خان ناینك لالاسی اولدیقنه دائر روایاتده
 متفقدرلر [۴] . انجق لالالق زماننه عائد اوله رق تاریخلریمزده بربحث یوقدر .

[۱] حسین افندیك جمله افاداندندر، ایلروده صحیفه ... مراجعت

[۲] حسین افندیك جمله افاداندندر .

[۳] جلد ۷، صحیفه ۸۸

[۴] تشری . جهانغا ، بایزید جامنده ولی الدین افندی کتبخانه سی، نومرو

معلوم اولدینی اوزره سلطان مراد خان ثانی بدرلری چلبی سلطان محمدخانک حین وفاتنده آماسیہده والی بولنوب اورالرده بعضی عشریک اصلاحاتیه مشغول ایدی. بناءً علیه لالاسی اولان یورکوج پاشاده یاننده بولنوب خاقان مشارالیهک تحت ہایونلریسه لاجل الجلوس بروسیہه عزیمتلرنده پاشایی آماسیہ ایالتہ والی اولهرق براقشی اولدقلری ظن و تخمین اولنور^[۱]. مع مافیہ ۸۲۶ دە دوزمه مصطفیٰ مثلہسک ازالہسی وتوقادده چارداغ بدوی دە محبوس بولنان میخال اوغلی محمدبکک اطلاق حقدہ عقد اولنان انجمن مشورتده یورکوج پاشانک دخی حاضر بولمنہ نظراً بوایش ایچون مقرسلطنتہ جلب ایدیلدیکی و کرک بوغانلہنک کرک شہزادہ مصطفیٰ مثلہسک تسویہسندن صکرہ کندونہ ایالت مذکورہ بکیریکلیکی احسان بیوریلدینی اکلاشیلیور^[۲]. قرامان اوغلی ابراہیم بک ایلہ ذوالقدر اوغللرندن سلیمان بک اراننده برآت مثلہسندن طولایی حدوث ایدن منازعہده مداخلہ ایدیلک لازم کلدیکسندن پادشاہ حضر تلیرتک یورکوج پاشایی ۸۳۸ دە ادرنہده محافظ براقہرق اناطولیہ بکچدکلی خیراللہ افندیہ مطور ایہده^[۳] تاج التواریحده وسائر تاریخلرده صاروجہ پاشانک ادرنہده قالدینی محررد^[۴]. والحاصل بو بایده تاریخلریمزده قطعاً

۲۳۵۱، ورق ۱۶۲ — تاج التواریح، جلد ۱، صفحہ ۲۳۲ — کنہ الاخبار، جلد ۵، صفحہ ۲۲۴ — خیراللہ افندی، جلد ۷، صفحہ ۵۹ — ثریا افندی، سبیل عثمانی، جلد ۴، صفحہ ۶۵۲ — ہامس، دولت عثمانیہ تاریخ، فرانسیزجہ ترجمہ سی، جلد ۲، صفحہ ۲۵۹. الخ الخ.

[۱] خیراللہ افندی، جلد ۷، صفحہ ۳۵ و ۹.

[۲] عاشق پاشا، تاریخ عثمانی انجمنندہ و اتقان کتبخانہسندن فطوغرافیہ آئینش نسخہده، صفحہ ۲۲۶، مراد ثانی قرداشی شہزادہ مصطفایی اعدامندن صکرہ لالاسی یورکوجہ آماسیہین وردیکنی سویلیور. بووقمہ ایہ ۸۲۶ دە اولشدر (تاج التاریح جلد ۱، صفحہ ۳۱۵) — خیراللہ افندی، جلد ۷، صفحہ ۵۲ — منجم باشی دخی ۸۲۶ دە یورکوجک آماسیہ سنجاغنه نصب اولدینیی سویلیور (جلد ۳، صفحہ ۳۴۲).

[۳] جلد ۷، صفحہ ۶۸

[۴] تاج التواریح، جلد ۱، صفحہ ۳۵۶

معلومات صحیحہ یوقدر . یالکز شوراسی محققدرکہ پاشانک کریمہسی ستی آماسیہده ۸۲۵ سنہسنده وفات ایندیکی زمان سنک مزارینہ پدیرینک عنوانی اولہرق سادہجه (الامیرالکیر) یازیلش اولدینندن [کتابه ۳] هنوز دہا رتبہ وزارتی احراز ایتمہش ایدی .

مورخلرک ویردکلری تفصیلاتندن استدلال اولندینی وجہله یورکوج پاشا آناتولینک قسم شمایلسندہ صلاحیت فوق العادہینی حائر اولہرق ویرنوع مفتش عمومیک مأمورتیلہ اجرای حکومت ایدوب اورازردہ آسایشی تأسیس ودها موجود اولان بعض کوچک حکمدار ودرہ بکلرینک ممالکنی فتح و تسخیر ایلمک وظیفہسیلہ مکلف ایدی . مآذونیتی نہدرجه واسع اولدینی شونندن دخی اکلاشیلورکہ پادشاه حضرتلری کندی نامنہ سکہ ضربنہ سیلہ ماعده ایلمش ایدی [۱] . یورکوج پاشا آماسیہ وروندنہ یازید پاشا چفتلکنہ نازل اولوب بالآخرہ سلجوقیلر سراینی تعمیر واورایہ نقل ایتمشدر [۲] .

یورکوج پاشانک آناتولیدہ تاریخاً معلوم اولان اجرا آتی ۸۳۰ و ۸۳۱ سنلرینہ مصادف اولوب بودہ باشلیجه اوچ وقعہبہ منحصراً قالیور .

[۱] نثری ، جهانما ، ولی الدین افندی کتبخانہسی ، نوسرو ۲۳۵۱ . ورق ۶۸ : « ... سلطان مراد رومی لالہسی یورکچ پاشاہ ویرجک یورکچ پاشا بوقضیلری (یعنی قزل قوجہ مشاہسی) اشیدب بنایت انجندی زیر اغایت غیرتلو ویاوزکی ایدی شویلمکہ کندوآدنه انچه کسدیرمشدی یورکچ پاشا انچہسی دیرلردی رومدہ یوردیہ — خیرالله افندی ، جلد ۷ ، صفحہ ۵۹ — هامر ، جلد ۲ ، صفحہ ۲۵۹ — غالب بک ، ۱۳۰۷ دە نثر ایندیکی تقویم مسکوکات عثمانیہ تک ۳۶ نجی صفحہسنده لایبورکچ بک آفہسنہ هیچ تصادف ایندیکنی سویلیور . بوکونہ قدر بزدخی سکة مذکورہینی کورہمدک . — حسین افندی برمانقر کوردیکنی ویرپوزندہ « یورکوج پاشا » دیگر یوزندہ « ضرب آماسیہ » یازیلی اولدینی افادہ ایندی .

[۲] آماسیہلی مصطفی واضح « بلابل الراسیہ فی ریاض مسائل الاماسیہ » نام غیر مطبوع اثرده یورکوج پاشاہ دائر دہا بر جوق معلومات وار ایسده علی الاکثر باطل وخطیاتی حاوی شیلردر .

بری سلطان مراد خان ثانی دوزمہ مصطفیٰ جنکیہ مشغول اولدینی بر زمانہ ترکان طائفہ سندن قزل قوچہ اوغلری نامندہ درت قارداش باشلرینہ کلی ترکان طوبلا یوب آماسیہ وتوقاد حوالینی نہج وغارت ایندکلرندن بونلری تنکیل ایتمک وایکنجیسی عثمانیچ نواحی سندن زیتونده قوچہ قیاسی نام حصارک صاحبی اولان حیدر بکی طومق و اوچنجیسی دخی جانیک بکی اولان سلاجقہ بقیہ سندن آلب ارسلان اوغلی حسین بکی تنکیل ایدوب مملکتی ضبط ایتمک ایدی . یورکوج پاشا بعضاً تہدید فقط اکثریا حیلہ ایله بوایشلرک اوچندہ موق اولوب بو صورتلہ اینہ کچلرہ غایت شدید وغدارانہ معاملہ دہ بولمشدر [۱] .

اشہ ۸۳۰ و ۸۳۱ سہلرینہ تصادف ایدن بووقایمدن صکرہ یعنی ۸۳۴ دہ برکرہ دہا یورکوجک اسنی تاریخلر دہ بولورز . اودہ قرہ قیونلی اسکندر میرزانک ممالک عثمانیہ دخالتمک ایدرک توقاد حدودینہ کلدیکی ہنگامدہ کندوسنہ رعایت و ہر درلو مہماندارلق مراسمی اجرا اولتمق اوزرہ طرف پادشاہیدن پاشاہ اوامر شاہانہک ورودیدر . اسکندر میرزا عونہ سیلہ اورادہ قیشلادقہ نصکرہ فصل صیفک حلولندہ مملکتہ انواع مضرات ایرات ایتمکہ باشلادقہ لرندن یورکوج پاشا بو حالی عقبہ علیاہ عرض ایتمیلہ آناتولی بکلر بکیسی تیمور طاش پاشا زادہ اموریک سردار عسکر اولہرق توقاد ستمہ کوندرلش و بونک اوزرینہ قرہ قیونلی لر مملکتدن دفع اولوب کیتشلر در [۲] . بوندن صکرہ تاریخلریمزدہ یورکوج پاشانک

[۱] عاشق پاشا ، تاریخ عثمانی انجمنندہ واتیقان کتبخانہ سندن قنوغرافیاہ آلتش نسخہ دہ ، صفحہ ۲۴۳ - ۲۵۳ ، جانیک فتحی ۸۳۱ سنہ سندہ اولہرق کوستر لشدہ . — تاج التواریخ ، جلد ۱ ، صفحہ ۳۳۲ - ۳۳۸ ، اک چوق معلومات بوندہ در . — کتہ الاخبار ، جلد ۵ ، صفحہ ۲۰۳ — منجم پاشی ، جلد ۳ ، صفحہ ۳۴۴ - ۳۴۷ — خیراللہ افندی ، جلد ۷ ، صفحہ ۵۹ - ۶۲ — فوزی افندی ، خبر صحیح ، جلد ۳ ، صفحہ ۵۰ الخ ، یورکوج پاشانک معاملہ سنی پک طوغری عا کہ ایدرک در تیوز آدمی بر مظارہ انجندہ اتلاف ایتمک کی کوستر دیکی مظالمک شاعت درجہ سنہ وارد بردینی سویلور .

[۲] تاج التواریخ ، جلد ۱ ، صفحہ ۲۴۸ — منجم پاشی ، جلد ۳ ، صفحہ ۳۴۹

نام و نشاننه دائر بر سوزه ظفریاب اوله مدق .
 یورکوج پاشا آماسیهدده سلجوقی سرایی قارشوسنده چقور باغلی
 جوارنده جامع و عمارت و مدرسه و حمام انشا ایتمش اولدینی کی قراوقصباتده
 دخی بر جوق خیراتی وارددر [۱] . مشارالیه ۸۴۵ سنه سی ذی الحججه سنک
 اواخرنده وفات ایدرک آماسیهدده کی جامنک صوک جماعت برنده دفن
 اولمشدر [کتابه ۲] .

یورکوج پاشا ایکی کره تاهل ایتمش ایتمش . ایلك حرمی سیواس
 سلطان قاضی برهان الدین زماننده آماسیه حاکمی اولان حاجی شادکلدی [۲]
 احفادنن مصطفی بک کریمه سی صفیه خاتون اولوب ایکنجی حرمی
 دخی یته بونک همشیره سی شاه بولا خاتوندر . صفیه خاتوندن حوضده
 خانقاه حاجی مصطفی بک دنیایه کلشدر . بو خاتونلرک دیکر برهمشیره سی
 یکی خاتونی دخی سلطان مراد خان ثانی تزوج ایتمشدر . یورکوجک
 مصطفی بک دن بشقه عبدی بک و خضر بک و یونس بک و علی بک
 ناملرنده اوغللری وار ایدی [۳] . مصطفی بکه دائر تاریخلرده برشی
 کوره مدک و کندوسنی یالکز حوضده کی خانقاه کتابه سیله [کتابه ۴]
 طانیورز .

یورکوج پاشا قزل قوجه اوغللرینی حیله ایله آماسیه یه جلب ایتمک
 استدیکی وقت بو چیرکین ایشه اوغلی حضر بکی توسط ایدیور [۴] .
 افلاق ممالکنده ۸۴۵ سنه سنده مجارلر ایله وقوعبولان محاربه ده قوله

[۱] مصطفی واضح ، بلابل

[۲] حاجی شادکلدی ایچون آیاموفیه کتبخانه سنده ۳۴۶۵ نومرولی «مناقب
 قاضی برهان الدین» نام اثرک ۱۴ نجی و ۴۱ نجی فصللرینه مراجعت اولنه .

[۳] حسین افندیکنک جمله تدقیقات و تبعا سندندر . — مصطفی واضح ،
 بلابلده یورکوجک زوجیه سی شاه بولا خاتونک قطلوبک اوغلی مصلخ الدینک قزی
 اولدینی محرردر .

[۴] تاج التواریخ ، جلد ۱ ، صیفه ۳۳۴

شاهین پاشا قوماندہ سندی کی اردو مزك مفلوبیتی اوزرینه سلطان مراد امراسندن بعض بکرا ایله برخضر بک دخی شهید اولدیغنی مورخلر سویلیورلر [۱] . انجق مومی الیهک یورکوج اوغلی اولوب اولدیغنه دائر برصراحت یوقدر [۲] . هر حالده آماسیه ده خضر بکک قبری معلوم دکلدرد . یورکوج پاشانک الیاس بک وعلی بک وحضر پاشا نامرلیله اوج برادری وارایدی [۳] . بونلرک هیچ برینه دائر معلومات تاریخچه بوله مدق یالکز خضر پاشا لالا محمد پاشانک پدری اولق اوزره معروفدر . کویا محمد پاشا شهزاده سلطان احمدک لالائی ایله آماسیه به ورود ایتدیگی کون باباسی خضر پاشانک وفات ایتدیگنه وجازه سنی قواقلیده کی جامعنده براقیوب آماسیه ده کندینک یایدردینی جامع قرینده کی تر به به دفن ایتدردیگنه دائر برروایت وارد [۴] . لالا محمد پاشای ایه کرک آماسیه ده جامعک کتابه سیله کرک کتب توارینجده اسنک مذکور بولنسیله طانیرزه ایکی سطر دن عبارت اولان کتابه مذکورده بوجه آتیدر :

— ۵ —

(۱) انشاء هذه العمارة المباركة في ام دولة السلطان اعظم بايزيد خان بن محمد خان (۲) خلد الله سلطانه الوزير الكبير محمد پاشا زید قدره في تاريخ محرم احدى وتسعين وثمانماية

بوکتابه ایله محمد پاشانک ۸۹۱ ده سلطان بايزيد ثانی وزراسندن اولدینی تعیین ایدر وهر نه قدر متن کتابه ده کندوسنک خضر پاشا زاده اولدیغنه

[۱] تاج التوارخ، جلد ۱ ، صحیفه ۳۷۰ — هامر، جلد ۲ صحیفه ۲۹۶ ، بوانهزامک واساق نام مجلده اولدیغنی قید ایدیور . — کاتب چلبی ، تقویم التوارخ ده بوجنکی ۸۴۴ سنه سنده کوستریور .

[۲] یالکز ثریا افندی سچل عثمانی ده ، جلد ۴ ، صحیفه ۶۵۲ ، حضر بک یورکوج پاشا اوغلی اولوب ۸۴۸ ده وارنه حربنده شهید اولدیغنی سویلیور . [۳] حین افندیگ افاده سیدر .

[۴] مصطفی واضح ، بلابل

داثر برصراحت یوق ایسه ده مورخلرک مضبوطاتی بوکا شبه برقاچ [۱]. محمد پاشا سلطان بایزید خانک حین جلوسنده سمندره جاکی بولدیفته باقیلورسه کندوسنک دها فاتح زماننده امرادن اولدینی اکلشیلور. مشارالیه ۸۸۷ ده داود پاشانک یرینه روم ایلی بکلیر بکلکنه ۸۸۸ ده رتبه و زراته نائل اولشدر. هر نه قدر سعدالدینک مضبوطاتنه کوره ۸۹۰ ده وزراتدن عزل ایدیلهرک سلطان بایزیدک مخدومی شهزاده سلطان احمد انابک ولالا تعیین اولنش ایسه ده [۲] ینه امور دولته استخدام اولدیفته شبه یوقدر. زیرا چراکه مصر دن سلطان قایتبای ایله ۸۹۱ نه لرنده آطنه و طرسوس ده وقوعه کلن محاربانده قرمان بکلیر بکیسی قره کوز پاشا ایله برلکنده محمد پاشا دخی اردویه معاونته کوندرلش ایدی. انجق هرک اوغلی احمد پاشانک باش قوماندان تعیین اولمشدن طولای مغیر اولهرق اثنای جنکده قره کوز پاشا و محمد پاشا سیرجی کبی طورمنش و بوضرتله

[۱] نثری، جهانما، بالاده کوسترین نسخه، ورق ۲۶۷ — تاج التواریخ محمد پاشانک مختصراً ترجمه حالی وریبور، جلد ۲، صحیفه ۲۱۷ — کنه الاخبار موزه هایون کتبخانه سنده بازمه نسخه ده، بایزیدخان و زراتنک تعدادی صره سنده محمد پاشایی شویله تعریف ایدیور: «محمد پاشا بن خضر بک که انکروس سرحدنده امیر عالیقدر ایکن رأی و تدبیرنه و معارف کثیرنه بناءً و زرات ویرلدی. ایکی ییل مسند و کالته کامران اولدقد نصکره عزل اولنوب شهزاده سلطان احمد جنابنه لالا تعیین بیورلدی. محب جمع درهم و دینار محک حرص و طمع پیدار و سازکار براهل علم و وزیر ایدی. آما سیه ده مدرسه و خانقاهی واردره — بالاده کی مورخلرک اوچیده خضر بک زاده اولهرق کوستر دکلرندن محمد پاشانک پورکوج پاشا اوغلی خضر بک اوغلی اولدیفته ذاهب اولنه بیلور. شکم ثریا افندی سجل عثمانیده، جلد ۴، صحیفه ۱۰۶، بویله کوستر مشدر. حالبوکه آما سیه ده وفقیه لرک و اوقاف سجلانک تدقیقندن کندوسنک پورکوج پاشا برادری خضر پاشانک اوغلی یعنی پورکوجک یکنی اولدیفته حین افندی افاده ایشدر. — عالی کنه الاخبار ده محمد پاشایه وکالت ویریلدی دیهرک وزیر اعظم اولدیفته ایما ایدیورسه ده بوکا داثر بشقه تاریخلرده برسوز یوقدر. یالکز اولیا چلبی، جلد ۱، صحیفه ۳۳۹، کندوسنی وزیر اعظم میانده کوستریور.

[۲] تاج التواریخ، جلد ۲، صحیفه ۲۱۷

احمد پاشانک مغلوب واسیر اولسنہ بییت ویرمشلردر . فضلہ اولہرق میدان
 حربیدن قاجق کبی بر فعلی دخی ارتکاب ایلمش اولدقلرندن شدتله تقییح و تنقیدہ
 دوچار اولمشلردر [۱] . فقط غضب پادشاهی چوق دوام ایتممشدر زیرا
 اوج درت سنہ صکرہ یعنی ۸۹۵ دە ذوالقدر اوغلی علاء الدولہ نیک
 وقوعبولان عصیانندہ ذوالقدریہ ایالتک برادری بوداق بکہ توجیبی
 اوزرینہ آجیلان محاربه دە بوداق بکہ یاردم ایچون دیگر بر قاج وزیرا ایله
 بر لکده او اتنادہ روم ایلی ایالتی والیسی اولان خضربک زاد محمد پاشا
 یانہ ترفیق اولمشدر [۲] . بوندن صکرہ تاریخلردہ محمد پاشانک اسمنہ
 ارتق تصادف اولنمیور . آنجق شہزادہ سلطان احمد والی اولہرق ۸۹۶
 سنہ سی او اتلندہ آماسیہ عنیمت ایلدیکندن [۳] لالاسی محمد پاشانک کندوسیلہ
 برابر کتمش اولسی لازم کلوز . محمد پاشا آخر عمرینہ قدر بو خدمت مفتخرہ دە
 بولہرق ۹۰۴ سنہ سندہ آماسیہ دە وفات ایتممشدر [۴] . محمد پاشانک دخی

[۱] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، صفحہ ۵۲ و ۵۳ — کنہ الاخبار . موزہ
 هایون کتبخانہ سندہ یازمہ نسخہ ، عالی افندی محمد پاشا ایله قرہ کور پاشانک
 ہرسک اوغلی . براقہرق قاجدقلرینی سوبلد کد تصکرہ شونی علاوہ ایدیور :
 « وقتا کہ بددلان پروا محمد پاشا قرہ کوز پاشا وانلرہ متابعت ایدن اسراردر دولہ
 کلدیلر بین الاعیان بددعا و نفرین بی کراندن صکرہ قرہ کوز پاشا و محمد پاشا ابن
 خضربک تحقیر و تشہیر قلوب مخذولاً رد اولدی و انلرہ اثنای جنکدہ موافقت
 ایدن اسراہہ کونا کون مواخذہ و سیاستلر روا کورلدی و اول زمزہ دن برکیمہ
 ایروکلدی بین الامرا شرمندہ و خجلت زدہ اولوب معارک و محافلہ بریسی کورو .
 شمدی ۴ . عالی بووقمہ بی ۸۹۰ سنہ سندہ کوستریور . — منجم باشی ، جلد ۳ ،
 صفحہ ۴۱۶ — مولاق زادہ ۸۹۲ سنہ سی کوستریور ، صفحہ ۲۹۹ — ہامرہ ،
 جلد ۴ ، صفحہ ۱۹ — سبج عثمانی ، جلد ۴ ، صفحہ ۱۰۶ ، بو جنکدہ لالاعمد
 پاشانک دخی اسیر دوشدیکنی سوبلیور ایسہ دە تاریخلردہ بویلہ برقید بو قدر .

[۲] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، صفحہ ۶۳ — منجم باشی ، جلد ۳ ، صفحہ ۴۱۵ —
 ہامرہ ، جلد ۴ ، صفحہ ۲۹

[۳] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، صفحہ ۶۸

[۴] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، صفحہ ۲۱۷ — نشانی ، صفحہ ۱۸۳

جامعی قریبده کی تر به ده مدفون اولوب اولدینی تدقیقه شایاندر [۱]. زیرا تر به نك باغچه سنده محمد پاشانك مدقی اوله رق بر قبر کوستریورلر که ۱۳۰۶ سنه سنده متولی طرفدن تعمیر اوله رق اوزرینه مجدداً منظوم برکتابه حک ایتدیریلشدر . مذکور کتابه نك باش طرفلری شویله در :

— ۶ —

محمد پاشا ابن خضر پاشا | وزیر اعظمی بازیدخانک | آماسیه شهرخی احیا ایدوبدر | که تقسیم اولده احسانی انک | طقوز یوزده ایمش تاریخ فوتی | الخ الخ سلطان سلیم خان اول دورینک وقایع عظیمه سندن اولوب ۹۲۰ سنه سی رجبیه تصادف ایدن چالدران جنکنده شهید اولان امرای عثمانیه میاننده برنیکده بکی بورکوج اوغلی اسکندر بک ایله دیگر بریو کوج اوغلی محمد بکک دخی بولدیقتی مورخلر قید ایشلردر [۲]. بونلرک بورکوج پاشا احفادنن اولدقربینه شهبه ایدیله من [۳].

بورکوج پاشانک آناطولیده اجرای حکومت ایتدیکی حوالیده دها برچوق آتاری بولمق محتمل اولدیقتن کرک بونلرک و کرک و قفنامه لرینک تدقیق و نشرخی واشبو مقاله مزده کی خطا و نقصانلرک تصحیحی ارباب معارفدن منی ایدرز . خلیل ادهم

[۱] حسین افندی تر به ده محمد پاشانک مدفون بولدیقتی وقیوسنده یازیسی دخی اولدیقتی بیان ایدیور ایسه ده بز یازی بی کوره مندک حالبوکه محمد پاشانک بالاده درج اولنان مزار کتابه سی کوستریلن برده استناخ ایتدک . اسکی طاشک نصل اولدیقتی اسکلا به مدم . بومنظومه جدیده نك مضمونی ایسه یا کلتشدر . یته مشارالیه حسین افندی خضر پاشانک تر به خطیره سنده یاندیقتی وسنک مزارده یازیسی دخی موجود اولدیقتی افاده ایتدی ، بز بونی کوره مندک .

[۲] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، صحیفه ۲۶۶ و ۲۶۸ — صولاق زاده بونلردن ایکنجیسی ایچون بورکوج اوغلی اسکندر بک دییور ، صحیفه ۲۶۷ و ۲۶۸ — هامر ، نیکده بکی یوزبک اوغلی اسکندر بک دیه یازیور ، جلد ۴ ، صحیفه ۴۳۲ ، نوط ۲۶ — سجل عثمانی ، جلد ۴ ، صحیفه ۶۵۲ ، بورکوج پاشا اولادندن بر محمد بکک امرادن اولدیقتی و ۹۲۰ ده ایران حربنده شهیددوشدیکنی قید ایشدر .

[۳] حسین افندی نك تبعاتنه نظراً بورکوج پاشانک ایکنجی زوجیه سی اولاه شاه بولا خاتوبندن اولان اوغلی یونس بکک اوغلی اوروچ بکک اسکندر بکک اونیس ن بکک ناملرنده ایکی اوغلی وار ایمش .